

ROBOTISERING: KANS OF BEDREIGING?

Wereldwijd verandert de arbeidsmarkt. Door de komst van robots gaat werk zoals we het nu kennen ook veranderen. Volgens onderzoek van de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) dreigt wereldwijd een groot gedeelte van de werkgelegenheid te verdwijnen door de toename van robotisering. Ze spreken over 66 miljoen banen, verdeeld over 32 landen. Er is echter ook onderzoek dat een tegengesteld geluid laat horen: uit onderzoek van het McKinsey Global Instituut blijkt dat het verdwijnen van banen helemaal niet zo'n vaart zal lopen. Sterker nog: minder dan 5% van de banen kan compleet geautomatiseerd worden. Ook volgens tech-ondernemer Jim Stolze is het feit dat er veel banen gaan verdwijnen niet het enige dat speelt. Banen gaan vooral veranderen: bestaande banen zullen wat betreft invulling veranderen, wat steeds andere skills vraagt van werknemers. Dit vraagt om een toename in flexibiliteit van hen. Naast banen die verdwijnen of inhoudelijk veranderen, gaan er ook veel

nieuwe banen ontstaan. Het World Economic Forum (WEF) schreef eind vorig jaar dat er op basis van schattingen 133 miljoen banen kunnen ontstaan door de inzetbaarheid van slimme machines. Dit is netto meer dan het aantal banen dat zou gaan verdwijnen. Maar welk onderzoek we ook lezen, een glazen bol hebben we niet.

Wat in elk geval duidelijk is, is dat ook in Nederland werk gaat veranderen door toenemende robotisering. Hoewel het onderzoek van de OESO stelt dat ongeveer 1 op de 7 (14,3 procent) banen in geïndustrialiseerde landen een grote kans heeft om overbodig te worden, zal dit aantal in Nederland relatief lager liggen (1 op de 9 banen). Dit komt volgens de OESO doordat de Nederlandse arbeidsmarkt al meer gericht is op functies die moeilijker door robots overgenomen kunnen worden (denk aan creativiteit en sociale intelligentie). Bij de banen die een grote kans hebben om overbodig te worden, gaat het vooral om startersfuncties en banen waar weinig scholing voor nodig is. Dit komt doordat deze relatief makkelijk te vervangen zijn door de inzet van slimme technologie. Desalniettemin is het van belang om meer inzicht te krijgen in de veranderingen op de arbeidsmarkt, zodat we met een goed voorbereid beeld de toekomst in gaan. De vraag is op welke manier we vooral de kansen kunnen benutten die robotisering ons biedt en hoe we ervoor zorgen dat we mensen klaarmaken voor andere taken en rollen dan tot nu toe gewend zijn. We gaan hieronder specifiek in op robotisering in de onderwijssector.

Een hot topic van het afgelopen jaar, en de komende jaren nog steeds zeer relevant, is het werknemerstekort in het onderwijs. Het opleiden en laten (zij)instromen van nieuwe leerkrachten heeft veel aandacht. De vraag is echter of de mogelijkheden die digitalisering en robotisering bieden hier al voldoende benut worden. Er bestaan natuurlijk al onderwijsrobots, maar die hebben nog altijd meer een ondersteunende rol binnen het klaslokaal. Experimenten voor een dominantere rol voor robots krijgen veel steun. Zo zouden robots in de toekomst extra uitdaging kunnen bieden aan kleine groepjes kinderen, in de vorm van simpele programmeringsoefeningen. Of robots zouden zelfstandig een dictee kunnen uitvoeren. In China gaan de ontwikkelingen in deze sector al erg snel en het is een kwestie van tijd voordat ook de Nederlandse onderwijssector meer gebruik gaat maken van robotisering.

Robotisering heeft ook invloed op de organisatie van het onderwijs en wat we kinderen en studenten inhoudelijk kunnen bieden.

Zo pleiten diverse instanties voor een numerus fixus op kansloze mbo-opleidingen. Studies die weinig kans bieden op een baan, moeten selectiever zijn in het aannemen van hun studenten. Zo krijgen scholieren een objectiever beeld van de arbeidsmarkt en kan een gedeelte van de vraag naar werknemers op verschillende andere gebieden worden opgevangen. Toenmalig minister van onderwijs Jet Bussemaker stelde in 2013 al een wetswijziging voor om dit mogelijk te maken, maar ondanks een aanscherping in 2015 brengt dit nog niet het gehoopte effect teweeg. Het is van belang met elkaar een visie en beleid te vormen, zodat mensen niet onnodig zonder baan komen te zitten in de toekomst.

Bronnen:

<https://www.trouw.nl/home/robotisering-treft-helpt-van-de-banen~a12f3739/>

<https://www.ad.nl/ad-werkt/ruim-helpt-onze-banen-over-7-jaar-door-robots-gedaan~a42725ea/>

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/robots-pikken-minder-banen-in-dan-gedacht-en-al-helemaal-in-nederland~b997fe68/>

<https://www.mckinsey.com/featured-insights/digital-disruption/harnessing-automation-for-a-future-that-works>

<https://www.ad.nl/economie/bouw-moet-robotiseren-te-kort-aan-bouwvakkers-is-blijvend~aaad9f09/>

<https://blog.econocom.com/nl/blog/robots-in-het-onderwijs-kans-of-bedreiging/>

<https://phys.org/news/2018-08-robot-teachers-invade-chinese-kindergartens.html>

Over De Kamer

Ontwikkelingen op economisch en maatschappelijk niveau volgen elkaar in hoog tempo op. De Kamer is een initiatief van Achmea om de krachten van grootzakelijke bestuurders te bundelen en samen naar de toekomst van Nederland te kijken. Dat doen we onder andere tijdens Kamerbijeenkomsten, waarbij genodigden hun visies, worstelingen en perspectieven met elkaar delen. Naast bijeenkomsten verbindt De Kamer deelnemers via publicaties en interviews. De inzichten die we opdoen, geven we door. Zo inspireren we elkaar én zakelijk Nederland.

Waarde van werk

Op dit moment staat het thema de Waarde van Werk centraal. De waarde van werk is niet alleen uit te drukken in geld, maar ook in maatschappelijke waarde, in status en eigenwaarde, in relevantie en ontwikkeling, individueel en collectief. En dat biedt volop stof om over verder te praten en na te denken over manieren waarop Nederland zich in de grote transitie van onze tijd kan positioneren, de keuzes die we moeten maken, de kansen die we zien en de mogelijkheden die we zullen moeten creëren om iedereen te laten meedoen. Een jaar samen met de BV Nederland reflecteren op het thema de Waarde van Werk heeft een rijke schakering aan perspectieven en inzichten opgeleverd. **Meer lezen? Download het boek Waarde van Werk op achmea.nl/boekww.**

De
Kamer

Samen verder kijken